

LEHTIMÄEN OPISTO

OPETUSSUUNNITELMA
AIKUISOPINTOLINJA

SISÄLTÖ

1 Opiskelu Lehtimäen opistolla	3
1.1 Opiston koulutustehtävä	3
1.2 Oppimiskäsitys ja opetusmenetelmät	4
1.3 Opiskeluympäristö	5
1.4 Opetusjärjestelyt ja opintokirja	7
2 Aikuisopintolinja	8
3 Opetussuunnitelma	9
3.1 Opetussuunnitelman toimintaperiaatteet	9
3.2 Arkielämän taitojen opinnot	11
Asumisvalmennus	11
Kotitalous	14
Asiointi	15
Yhteiskunnassa toimiminen	16
Projektityö	18
Työtoiminta	20
3.3 Hyvinvoinnin opinnot	21
Toimintakyky	21
Terveys ja hyvinvointi	22
Liikunta	24
Vuorovaikutustaidot, sosiaaliset taidot ja tunnetaidot	26
3.4 Ilmais- ja taitoaineet	29
Musiikki	29
Kädentaidot	30
Kuvataide	31
Luova toiminta	32
3.5 Tiedollisten valmiuksien opinnot	34
Arjen äidinkieli ja kirjallisuus	34
Arjen matematiikka	36
Tieto- ja viestintätekniikka ja tablet-laitteet	38
4 Valinnaisopinnot ja vapaa-aika	39
4.1 Valinnaisopinnot	39
4.2 Vapaa-aika	40
4.3 Viikonloppukurssit	41

I OPIKELU LEHTIMÄEN OPISTOLLA

1.1 OPISTON KOULUTUSTEHTÄVÄ

Lehtimäen erityiskansanopiston koulutus-tehtävänä on 1.1.2012 voimaan tulleen ylläpitämisluvan mukaisesti järjestää pääasiassa vaikeasti vammaisille henkilöille koulutusta. Koulutuksen tavoitteena on lisätä tasa-arvoa ja elämänlaatua, edistää hyvinvointia ja terveyttä sekä ehkäisee yhteiskunnallista ja sosiaalista syrjäytymistä. Opintokokonaisuudet pyritään suunnittelemaan siten, että ne edistävät em. asioita ja lisäävät yksilön osallisuutta ja tasa-arvoa täysipainoisena yhteiskunnan jäsenenä.

Lehtimäen opisto tarjoaa erityistä tukea tarvitseville henkilöille elinikäisen oppimisen mahdollisuuden. Lehtimäen opiston kantavana teemana on opinnollinen kuntoutus. Opetus tapahtuu moniammatillisena yhteistyönä, joka pitää sisällään fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja kasvatuksellisen kuntoutuksen sekä internaattikasvatuksen.

Opiskelu sisäoppilaitosmaisessa ympäristössä tukee opiskelijan itsenäistymistä ja antaa mahdollisuuden harjoitella oman elämän hallinnassa tarvittavia yhteisötaitoja.

Lehtimäen opiston omistajayhteisö on Erityiskansanopiston kannatusyhdistys ry, joka on perustettu Tampereella vuonna 1966. Yhdistyksen tehtävänä on Lehtimäen opisto -nimisen erityiskansan opiston ylläpitäminen ensisijaisesti erityistä tukea ja ohjausta tarvitseville vammaisille henkilöille, heidän perheilleen ja muille sidosryhmille sekä erityisryhmien opetuksesta, kasvatuksesta ja kuntoutuksesta kiinnostuneille henkilöille.

1.2 OPPIMISKÄSITYS JA OPETUSMENETELMÄT

4

Opistolla annettavan opinnollisen kuntoutuksen taustalla on konstruktivistinen oppimiskäsitys ja voimaantumiseen perustuva kuntoutumiskäsitys. Voimaantuminen on henkilökohtainen ja sosiaalinen prosessi. Voimaantumisen kautta opiskelija voi säilyttää tai saavuttaa asemansa yhteiskunnan tasavertaisena osallistuvana jäsenenä.

Opinnollinen kuntoutus on prosessi, joka kehittää psykososiaalisia voimavaroja, oppimisvalmiuksia ja oman elämän hallintaa. Opiskelija asettaa tavoitteita opiskelulle ja toimii niiden suuntaisesti ja osallistuu oman oppimisensa arviointiin. Hän oppii tunnistamaan omia voimavarojaan ja tuen tarvettaan. Opiskelijan omia voimavaroja tuetaan ja vahvistetaan oppimisen keinoin.

Erilaisten opetusmenetelmien käyttö opetuksessa lähtee opettajan valitsemista ja perustelemista oppimista tukevista työskentelytavoista huomioiden mm. oppiaineen ja oppijan kognitiiviset taidot sekä erilaiset tilannetekijät.

Opetusmenetelmällisistä ratkaisuista myös neuvotellaan ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Pedagogiset menetelmät valitaan tarvittaessa jokaisen opiskelijan henkilökohtaisen arvioinnin avulla. Oppimista tukevia kuntouttavia toimenpiteitä ovat mm.:

- voimavarojen tukeminen/vertaistuki
- aktivoivan ja kuntouttavan opetusmateriaalin käyttäminen
- lukemisen tekniikan harjoitukset
- eri aistitoimintojen aktivoivat harjoitukset
- yhteistoiminnalliset menetelmät
- internaattipedagogiikka (sosiaalinen vuorovaikutus, itsenäisen elämisen taidot, henkilökohtaisen elämän järjestelytaidot, oireiden hallinta)
- neuropsykiatrinen kuntoutus
- seikkailu- ja elämyspedagogiikka
- itseilmaisun menetelmät (musiikki, kuvataide, draama, kirjallinen ilmaisu, tanssi)
- dialoginen tukeminen
- opiskeluharjoittelu, työn kaltaiset toiminnot

1.3 OPISKELUYMPÄRISTÖ

Opetus ja oppiminen tapahtuvat psyykkisesti ja fyysisesti turvallisessa, moniarvoisessa ja avoimessa ympäristössä. Nämä asiat näkyvät opiskelijan ja koko henkilökunnan välisenä rakentavana vuorovaikutuksena ja yhteisvastuullisuutena.

Toisen kunnioittaminen, perusoikeudet ja suvaitsevaisuus erilaisuutta kohtaan ovat opistokulttuurin pohja. Kaikessa opiston toiminnassa korostetaan yhteisöllisyyttä ja osallistuvaa kansalaisuutta sekä kansainvälisyyttä ja vastuuta ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta.

Opiston yhteisten tilojen kuten piha-alueen, kuntotalon/uimahallin, ratsastuskoulun ja liikuntapolun esteettömyydellä ja esteettisyydellä pyritään lisäämään opiskelijoiden hyvinvointia ja sitoutumista opistoelämään.

Kansanopisto on fyysisen ympäristön lisäksi yhteisö, joka muodostaa sosiaalisen toiminnan yksikön. Se tukee osallistujan sosiaalisia ja yhteisöllisiä taitoja. Internaattipedagogiikkaan liittyy vahvasti itsensä kehittäminen ja omien vahvuuksien tunnistaminen. Siinä korostuvat elämän kokonaisuus, elämänhallinta, kodinomaisuus, pelisäännöt oppimiseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen, aito sosiaalinen ympäristö ja uudet roolit ja tehtävät sekä vastuullisuus toisista ihmisistä.

Oppilaitos sijaitsee rauhallisella maaseudulla eteläpohjalaisessa kulttuuriympäristössä. Monipuoliset erilaisten opetusmenetelmien käyttöön soveltuvat opetustilat luovat hyvät puitteet menestyksekkäälle opiskelulle. Sisäoppilaitosmaisuus laajentaa opiskeluympäristöä opiskelijoiden asumiseen ja elämiseen.

Viihtyisä ja turvallinen sekä opiskelua että yleistä hyvinvointia tukeva ympäristö edellyttää yhteisesti sovittujen sääntöjen ja yhteistoimintakäytäntöjen noudattamista. Sisäoppilaitoksessa edistetään oppimisen ohella itsenäistä vastuullista asumista ja kanssakäymistä toisten kanssa. Opiston ruokailupalvelut tukevat terveellisiä ruokailutottumuksia ja mahdollistavat keskittymisen opiskeluun.

Opisto on avoin oppimisympäristö, joka tarjoaa opiskelijalle mahdollisuudet käyttää vapaa-ajantiloja, tietokoneita ja internetyhteyksiä. Opiskelijan vapaa-ajan toimintaa monipuolistetaan mm. liikuntatilojen ja -välineiden käytön sallimisella, opiskelijoista lähtevien aktiviteettien tukemisella sekä STEAn tukemalla harrastustoiminnalla.

Koko opistoyhteisöä kokoavana oppimistilanteena järjestetään yhteisiä tapahtumia. Ne ovat yhteisökasvatusta, joiden tavoitteena on lisätä kansanopiston opiskelijoiden välistä kanssakäymistä sekä opiskelijoiden ja henkilöstön keskinäistä yhteenkuuluvuuden tunnetta.

1.4 OPETUSJÄRJESTELYT JA OPINTOKIRJA

Lehtimäen opiston opetuksen tavoitteena on opetussuunnitelman mukaan kohottaa opiskelijoiden yleissivistystä. Tavoitteena on myös laajentaa opiskelijoiden yhteiskunnallista tietämystä sekä tukea heidän persoonallista kehitystä.

Opintojen pituus vaihtelee opiskelijan tarpeiden mukaan. Lukuvuodessa on kahdesta kolmeen jaksoa, joista kukin on pituudeltaan noin 13-20 viikkoa. Jokaiselle jaksolle laaditaan oma lukujärjestys. Lukujärjestyksiä laadittaessa korostuvat henkilökohtaiset valinnat, jotka tukevat opiskelijan oppimisprosessia kokonaisvaltaisesti. Tarkoituksena on huomioida kunkin opiskelijan yksilölliset edellytykset, tavoitteet, ominaisuudet ja tulevaisuuden suunnitelmat.

Aikuisopintolinjalle hakevat saavat opintokirjan opiskelun tavoitteiden määrittelyä varten. Opintokirjaan kootaan myös opiskelijaa koskevat yhteystiedot sekä opiskelijahuoltoon ja terveydenhoitoon liittyvät asiat.

2 AIKUISOPINTOLINJA

8

Aikuisopintolinja on tarkoitettu erityistä tukea tarvitseville aikuisille, joiden kouluajoista ja opinnoista on kulunut aikaa tai opiskelupaikkaa ei ole vielä löytynyt.

Opintojen aikana opiskelija saa arvion fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta toimintakyvystään sekä ohjausta hyvinvointinsa ylläpitoon.

Opiskelija saa tietoa tämän päivän tietotekniikan soveltamisesta.

Aikuisopiskelijaa autetaan löytämään uusia harrastuksia ja vertaistukea.

Aikuisopintolinjan kesto on yksilöllinen. Se voi kestää muutamasta kuukaudesta useampaan lukuvuoteen. Jokaiselle opiskelijalle tehdään oma opiskelusuunnitelma.

Opinnoissa painotetaan

- asumisessa tarvittavia tietoja ja taitoja
- osallistumista työ- ja harrastustoimintaan
- itsehoitoa ja henkilökohtaista hyvinvointia
- aktiivista osallisuutta sekä omassa lähiyhteisössä että yhteiskunnan jäsenenä.

Opintolinjaan liittyviä opinnot ovat mm.:

1. arkielämän taitojen opinnot: oman arjen rutiinien sisäistäminen, työn, opiskelun, kodintöiden, vapaa-ajan ja levon rytmittäminen, terveellinen ruokavalio ja ruokarytmi, ruuan valmistus, puhtaus ja viihtyisyys, asiointi ja rahan käyttö.
2. ilmaisu- ja taito-opinnoissa yhdistellään monipuolisesti fyysistä- ja puheilmaisua, musiikkia, mediaa ja kuvataidetta sekä kädentaitoja
3. tiedollisten valmiuksien opinnot: arjessa tarvittava äidinkieli ja matematiikka sekä tietoyhteiskuntataidot
4. hyvinvoinnin opinnot: itsetuntemuksen lisääntyminen, omien vahvuuksien ja kehitettävien alueiden tunnistaminen, vuorovaikutustaitojen vahvistuminen ja terveellisten elämäntapojen omaksuminen. Hyvinvoinnin opinnoissa painottuvat itsehoito, elämänsisältöä rikastuttavat harrastukset ja aktiivisen osallisuuden harjoittelu.

3 OPETUSSUUNNITELMA

3.1 OPETUSSUUNNITELMAN TOIMINTAPERIAATTEET

Opetussuunnitelma on kurssimuotoinen. Lukuvuoteen sisältyy kahdesta kolmeen 13–20 viikkoa kestävää opiskelujaksoa ja opetusta vähintään 1 200 tuntia (n. 60 opintopistettä). Oppisisältöinä ovat kansanopistojen opinnollisen kuntoutuksen suositusten mukaiset osa-alueet.

Keskeisinä toimintaperiaatteina on kokonaisvaltaisuus ja toiminnallisuus. Opetuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus opiskella juuri hänen elämäntilanteessaan tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opiskelijaa kannustetaan omatoimisuuteen, valintatilanteiden ratkaisuun ja työvaltaiseen opiskeluun.

Opinnoilla pyritään vahvistamaan opiskelijan persoonallisia lahjoja ja hänen vahvoja alueitaan. Opintojen yhtenä tavoitteena onkin kehittää opiskelijan itseohjautuvuutta ja itsearviointia.

Opiskeltavia asioita ovat opiskelijan tarpeista riippuen mm.

- arkielämän taidot
 - asumisvalmennus
 - kotitalous
 - asiointi
 - työtoiminta ja projektityö
 - yhteiskunnassa toimiminen
- ilmaisu- ja taitoaineet
 - kädentaidot (tekstillityö, tekninen työ)
 - musiikki
 - kuvataide
 - luova toiminta
- hyvinvoinnin opinnot
 - terveys ja hyvinvointi
 - liikunta ja toimintakyky
 - vuorovaikutus-, sosiaaliset ja tunnetaidot
- tiedollisten valmiuksien opinnot
 - arjen äidinkieli ja -matematiikka
 - tieto- ja viestintätekniikka

Opiskelija voi halutessaan opiskella myös valinnaisaineita (kts. s. 39)

TAVOITTEENA ON TARJOTA TIETOJA JA OPETELLA TAITOJA
ELÄMÄN HAASTEIDEN KOHTAAMISEEN JA KÄSITTELYYN.

**ARKIELÄMÄN
TAITOJEN OPINNOT**

*Kotitalous
Asumisvalmenus
Asiointi
Yhteiskunnassa toimiminen
Työtoiminta
Projektiyö*

**ILMAISU- JA
TAITOAINEET**

*Kädentaidot
Musiikki
Kuvataide
Luova toiminta*

**TIEDOLLISTEN
VALMIUKSIEN
OPINNOT**

*Arjen äidinkieli ja
kirjallisuus
Arjen matematiikka
Tieto- ja viestintätekniikka ja
tablet-laitteet*

**VALINNAIS-
OPINNOT**

**HYVINVOINNIN
OPINNOT**

*Terveys ja
hyvinvointi
Liikunta
Toimintakyky
Vuorovaikutus-,
sosiaaliset ja
tunnetaidot*

**VAPAA-AIKA
JA VIIKONLOPPU-
KURSSIT**

**ARVIOINTI,
POERTFOLIO,
OPPIMISPÄIVÄKIRJA**

3.2 ARKIELÄMÄN TAITOJEN OPINNOT

Tavoite	• lisätä opiskelijan valmiuksia mahdollisimman itsenäiseen asumiseen omassa asunnossa, tukiasunnossa, asuntolassa tai palvelutalossa. • Kunkin opiskelijan yksilöllisissä tavoitteissa pyritään ottamaan huomioon opiskelun jälkeinen asumistilanne ja kotipaikkakunnan olosuhteet sekä kehittämään niitä taitoja, jotka hänelle ovat erityisesti tarpeen. • lisätä opiskelijan mahdollisuuksia osallistua työtoimintaan: kehittää työssä tarvittavia taitoja kuten • pitkäjänteisyyttä, • kykyä noudattaa annettuja työskentelyohjeita ja työaikoja, • kykyä ottaa huomioon työtoverit ja • kykyä huolehtia työympäristön viihtyisyydestä ja siisteydestä. • auttaa opiskelijaa löytämään sopivia vapaa-ajanviettotapoja ja harrastuksia omassa kodissaan ja lähiympäristössä. • kehittää opiskelijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä itseohjautuvuutta.
Sisältö: Asuminen Puhtaanapito Vaatehuolto	Asuminen Perehdytään asumisen muotoihin ja kustannuksiin, mietitään millaisia eri tapoja on asua ja mikä asumisessa aiheuttaa kustannuksia. Tutustutaan asioihin joista muuton yhteydessä saattaa joutua itse huolehtimaan (sähkö, vesi, osoitteenmuutos, jätehuolto, kalusteet jne.). Keskustellaan miten voi hankkia itselle huonekaluja ja kodinkoneita edullisesti ja järkevästi, sekä mihin asioihin olisi hyvä kiinnittää huomiota tehdessä suurempia hankintoja. Mietitään oman huoneen viihtyvyyteen vaikuttavia tekijöitä. Tutustutaan mitä merkitystä sisustuksella on viihtyvyyteen ja unen laatuun. Perehdytään miten huoneesta saa rauhallisen lepopaikan. Mietitään kodin turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä, sekä miten esimerkiksi kausikoristeet voivat aiheuttaa vaaraa (jouluvalot, kynttilät ym.). Kartoitetaan kodin yleisimmät vaaranpaikat.

Puhtaanapito

Perehdytään ylläpitosiivoukseen, mitä on päivittäinen ja viikoittainen siivous. Tunneilla harjoitellaan viikkosiivouksen työvaiheet kirjallisen tai kuvallisen ohjeen mukaisesti (omatoimisuuteen pyrkiminen). Huolehditaan tavaroiden ja vaatteiden järjestäminen paikoilleen (kaappiin, pyykkiin, roskeen jne.). Harjoitellaan huoneen imurointia, pölyjen pyyhintää ja lattian pesemistä.

Opetellaan valitsemaan tarkoituksenmukainen puhdistusmenetelmä ja -aine eri pinnoille ja lialle (esim. muovimatto/ laminaatti/ kaakeli), sekä mahdollinen suojarustaus. Harjoitellaan siivoamaan hygieenisuus ja ergonomia huomioiden. Mietitään milloin on järkevää tuulettaa huone vuodenaika huomioiden.

Opetellaan mattojen ja petivaatteiden oikeaoppinen tamppaus/tuuletus. Harjoitellaan vuoteen puhtaanapito, lakanoiden vaihtaminen ja petaus. Harjoitellaan wc-tilojen puhdistusta erityisesti hygieenisuus ja suojarusteet huomioiden. Siivouksen lopuksi harjoitellaan siivousvälineiden puhdistusta ja paikalleen laittoa käytön jälkeen.

Asumisvalmennuksen tunneilla voidaan myös perehtyä kodin kausiluontoiseen puhdistukseen ja pieniin huoltotöihin. Harjoitellaan esimerkiksi ikkunoiden pesua ja verhojen vaihtamista, lampun vaihtamista, pariston vaihtoa (esim. kaukosäädin), kukkien hoitoa ja mullanvaihtoa, imurin pölypussin vaihtoa, pyykinpesukoneen nukkasihdin putsaukseen, kahvinkeitin puhdistamista jne.

	Vaatehuolto Opetellaan arvioimaan vaatteiden puhdistuksen tarvetta; milloin vaate on likainen ja pesun tarpeessa ja milloin tuulettaminen riittää. Miten vaatteita tulisi säilyttää (sisävaatteet/ulkovaatteet). Tutustutaan ja tutkitaan mitä yleisimmät pesumerkit tarkoittavat. Pyykinpesussa opetellaan vaatteiden lajittelemista värien ja pesulämpötilan mukaan. Harjoitellaan pyykinpesun muita esitöitä (esim. tahrannoisto). Opetellaan pyykinpesukoneen käyttämistä ja oikeaoppista pyykin kuivatusta (koneellinen, pyykkiliniessä vai ulkona kuivatus). Harjoitellaan puhtaan pyykin jälkikäsittelyä (viikkaus, silitys). Tutustutaan jalkineiden hoitoon vuodenaika ja keli huomioiden. Tutustutaan miten kengät kannattaa laittaa kuivumaan, mikäli ne ulkoillessa ovat pahasti kastuneet. Mietitään, milloin kengät tulee uusia ja mitä rikki menneille kengille voi tehdä (suutari/roskis).
Opetusmenetelmät	Asumisvalmennus räätälöidään opiskelijakohtaisesti huomioiden tarpeenmukaisuus ja järkevyyt sekä opiskelijan kyvyt ja tulevaisuus. Oppitunnit ovat yleensä opiskelijan omalla asunnolla. Opetusryhmän koko vaihtelee yksilöopetuksesta pienryhmäopetukseen. Oppitunteja pitävät opettajat tai asumisvalmennusohjaajat sekä ohjaajat. Toisinaan joillain opiskelijoilla voi tunteilla olla mukana myös toimintaterapeutti. Opetuksen apuna käytetään lähes kaikkien opiskelijoiden kanssa kuvallisia viikkosiivousohjeita, jotka helpottavat työvaiheiden hahmottamista ja edesauttavat omatoimisuutta.
Opetusjärjestelyt ja -ympäristö	Opiskelijat harjoittelevat asumisvalmennusta omassa huoneessaan ja solujen yhteisissä tiloissa. Opiskelijaa ohjaa opettaja tai ohjaaja. Tarvittaessa opiskelijaa avustavat opettaja, ohjaajat tai henkilökohtaiset avustajat.
Opetusmateriaali	Kuvalliset siivousohjeet, Pesueineiden kemialliset selosteet, Käsikirjaston materiaali

Tavoite	• tukea itsenäistä asumista ja elämää • edistää ravitsemukseen liittyviä terveellisiä elämäntapoja • kehittää taloudellista ajattelua • edistää yhteisöllisyyttä, tasa-arvoa ja tapakulttuuria
Sisältö: Opiskelija harjoittelee	• erilaisiin raaka-aineisiin, puolivalmisteisiin, sekä ruokiin tutustumista ja niiden tunnistamista • terveellisten raaka-aineiden valintaa ja suositeltavia ruoanvalmistusmenetelmiä • hygieenisten työtapojen, siisteyden ja järjestyksen ylläpitämistä • tarkoituksenmukaisten työvälineiden valitsemista ja käyttöä • tavallisimpien kotitalouskoneiden käyttöä • ergonomista työskentelyä ja työturvallisuuden huomioimista • mittaamista ja punnitsemista käytännössä • pöydän kattamista, sekä hyviä ruokailu- ja pöytätapoja • raaka-aineiden ja ruokien säilyttämistä ja säilyvyyttä • astioiden, keittiövälineiden, koneiden ja laitteiden puhdistamista • turvallisuus huomioiden • keittiön puhtaanapitotöitä (tasot, lattiat, jätehuolto)
Opetusmenetelmät	• toiminnallisuus; yksilö- paritehtävinä sekä pienryhmissä • tehtäviä kirjallisesti / kuvitettuna, kyselevä opetus • pelit
Opetusjärjestelyt ja -ympäristö	• Opiskelijat harjoittelevat opetuskeittiöllä ja asumisvalmennusyksikön pienkeittiössä ruoanvalmistusta ja leivontaa sekä tutustuvat erilaisiin kotitalouden töihin. • Opiskelijaa ohjaa opettaja tai ohjaaja. Tarvittaessa opiskelijaa avustavat opettaja, ohjaajat tai henkilökohtaiset avustajat.
Opetusmateriaalit	• VAVA 1 ja 2, kuvalliset ruoka- leivontaohjeet, Papunetin ruokaohjeet, kuvakortit, kuvalliset keittokirjat ja netin blogit ja ruokasivustot sekä kpetuskeittiön käsikirjasto

Tavoite	oppia asioimaan mm. päivittäistavarakaupassa, apteekissa, postissa, kirjastossa ja pankissa • harjoitella henkilökohtaisten ostosten tekemistä, ostoslistan kirjoittamista, ostoksien tekemistä ostoslistan mukaan ja rahan arvon tunnistamista. • oppia löytämään ostettavat tuotteet ja harjoitella maksutilanteissa toimimista.
Sisältö	tutustutaan eri palvelutuottajiin • asioinnin eri vaiheiden harjoittelua • rahanarvon tunnistamista, rahankäytön ja eri maksutapojen harjoittelua • suunnittelua asiointipäivien tarpeesta ja henkilökohtaisesta avusta • hyvien asiointitapojen harjoittelua teoriassa ja käytännön tilanteissa • harjoitellaan henkilökohtaista asiointia pankissa, kaupassa, apteekissa, kirjastossa, parturissa sekä terveyskeskuksessa ja virastoissa • turvallista asiointia netissä sekä tiedon ja lomakkeiden haku • tutustutaan palvelutuottajien eri tuotevalikoimiin ja järkeviin valintoihin • oman talouden kirjanpito sekä säästäminen
Opetus- menetelmät	Asiointia opetellaan ja harjoitellaan lähes päivittäin eri tilanteissa. Opetus suunnitellaan opiskelijan yksilöllisestä tarpeesta ja tavoitteista. Opetuksessa tutustutaan tämän päivän asiointimenetelmiin sekä toimintatapoihin.
Opetus- järjestelyt ja -ympäristö	Opiskelijat harjoittelevat asiointia Lehtimäen erityiskansanopistossa, Nasta-puodissa ja lähialueen kaupoissa, apteekissa ja pankissa. Opiskelijaa ohjaa opettaja tai ohjaaja. Tarvittaessa opiskelijaa avustavat opettaja, ohjaajat tai henkilökohtaiset avustajat.
Opetus- materiaali	Käsikirjaston materiaali Kuvalliset ostoslistat

Yhteiskunnassa toimiminen ja kansalaistietous liittyy toimimiseen yhteiskunnan jäsenenä, omien asioiden hoitamiseen ja jopa eloonjäämiseen ja elämänsuojeluun. Se on kaikkien kansalaisten jokapäiväisessä elämässä tarvitsemia taitoja.

Opinnot antavat perustietoja ja -taitoja yhteiskunnan rakenteesta, toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista sekä syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja omasta roolistaan siinä. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan kasvua suvaitseväiseksi ja yhteisiin asioihin vaikuttavaksi kansalaiseksi.

Tavoite	• kaikkien kansalaisten jokapäiväiseen elämään liittyvien tietojen ja taitojen opiskelua • tutustutaan lähiympäristöön, suomalaiseen yhteiskuntaan, palveluihin, koulutukseen, työelämään sekä kansalaisten oikeuksiin, velvollisuuksiin ja vaikutusmahdollisuuksiin • vahvistetaan opiskelijan peruskansalaistaitoja ja elämässä selviytymisen taitoja
Sisältö	• minä ja kansalaisuus • Suomi asuinpaikkana • Suomen kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet • hallitus, eduskunta, presidentti • äänestäminen • Suomen lippu ja liputuspäivät • yhteiskunnan palvelut elämäntilanteen mukaisesti • koulutus, asuminen ja työelämä • ajankohtaisten asioiden ja tapahtumien seuraaminen
Opetus- menetelmät	• työskentely opettajan ja / tai ohjaajan kanssa • pari- ja ryhmätyöskentely • oppimistehtävät, media • käytännön harjoitteet
Opetus- järjestelyt ja -ympäristö	Opetuksesta vastaa opettaja tai joku muu opetusta antava henkilö ja opiskelijoiden tuen tarpeesta riippuen tunnilla on avustavaa ja ohjaavaa henkilökuntaa. Oppimisympäristönä toimii luokkatila ja käytännön harjoituksissa lähiympäristö ja julkiset palvelupisteet.
Opetus- materiaali	• yhteiskuntaoppi –kirja • sanomalehdet, aikakauslehdet • TV, internet • kuvalliset, tunneille valmistetut opetusmateriaalit

Tavoite	Projektityö voi olla esim. jonkin tuotteen (peli, tietovisa, tapahtuman järjestäminen tms.) Projektityön tavoitteena on tutustuttaa opiskelijoita erilaisten tuotteiden suunnittelu- ja valmistusketjuun tai tapahtumien järjestämiseen ja niihin liittyvään suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä konkretisoida pitkäjänteisen työskentelyn tulos.
Sisältö	Tunneilla työskennellään projektiluontoisesti, aloitetaan ja päätetään erilaisia projekteja. Projektityöskentely nivoutuu osittain yhteen työtoiminnan kanssa. • projektimuotoisen työskentelytavan opetteleminen • tapahtuman tuottaminen • tapahtumaan osallistuminen • tuotteistaminen • järjestelmällisyys • tuotteisiin ja tapahtumiin liittyvien materiaalien suunnittelu ja valmistaminen • tapahtuman tiedottaminen projektimuotoisen työskentelytavan opetteleminen

Opetus- menetelmät	Tunneilla työskennellään opettajan johdolla ja tarvittaessa opiskelijaa avustaa ohjaajat. Pääsääntöisesti aikuisopiskelijat saavat itse vaikuttaa projektityön sisältöön ja heidän toiveet otetaan huomioon. Tarvittaessa monipuolisen sisällön mahdollistamiseksi työskentelyä ja valintoja ohjaa opettaja. Projektityössä hyödynnetään oppimisen suhteen, opetuksen ja sitä kautta tulleen opiskelijan oman oivalluksen kombinaatiota.
Opetus- järjestelyt ja -ympäristö	Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset erot ja tuetaan opiskelijan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan. Opetus toteutetaan ryhmätyöskentelynä. Opetus tapahtuu meneillään olevaan projektiin liittyvissä tiloissa. Tilat vaihtelevat toiminnan mukaan.
Opetus- materiaali	Internet Käsikirjaston materiaali

Tavoite	Työtoiminnan tavoitteena on tutustuttaa opiskelijoita työtoimintaan ja työelämään liittyviin asioihin. Työtoiminnassa opetellaan tekemään erilaisia työhön liittyviä tehtäviä. Tavoitteena on myös lisätä ryhmätyöskentelyn keinoja. Työtoiminnassa etsitään ja tuodaan esille opiskelijan omia vahvuuksia.
Sisältö	Tunneilla keskitytään työtoiminnallisiin tehtäviin, jotka poikkeavat akateemisten aineiden opiskelusta. Työtoiminta nivoutuu osittain yhteen projektityöskentelyn kanssa. • kirjastotyöskentely • tapahtumien järjestämiseen liittyvät työt • toimistotyöskentely • järjestelytehtävät
Opetus- menetelmät	Tunneilla työskennellään opettajan johdolla ja tarvittaessa opiskelijaa avustaa ohjaajat. Työskentely on käytännössä tapahtuvaa ryhmätyöskentelyä, jossa opetellaan ottamaan huomioon kaikki ryhmän jäsenet. Työtoiminnassa opetellaan myös oman vuoron odottamista sekä työtehtävien kierrättämistä. Ryhmän kanssa toteutetaan myös niin sanotusti tilaustyönä tullutta työtoimintaa, tällä tavoin päästään vielä enemmän kiinni työelämään.
Opetus- järjestelyt ja -ympäristö	Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset erot ja tuetaan opiskelijan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan. Opetus toteutetaan pari- ja ryhmätyöskentelynä. Opetus tapahtuu työtoimintaan liittyvissä tiloissa. Tilat vaihtelevat toiminnan mukaan.
Opetus- materiaali	Kuhunkin työtoimintaan liittyvä konkreettinen materiaali.

3.3 HYVINVOINNIN OPINNOT

Hyvinvoinnin opinnoissa keskitytään itsetuntemuksen lisääntymiseen, omien vahvuuksien ja kehitettävien alueiden tunnistamiseen, vuorovaikutustaitojen vahvistumiseen ja terveellisten elämäntapojen omaksumiseen. Hyvinvoinnin opinnoissa painottuvat itsehoito, elämänsisältöä rikastuttavat harrastukset ja aktiivisen osallisuuden harjoittelu.

Toimintakyky tarkoittaa ihmisen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia edellytyksiä selviytyä hänelle itselleen merkityksellisistä ja välttämättömistä jokapäiväisen elämän toiminnoista – työstä, opiskelusta, vapaa-ajasta ja harrastuksista, itsestä ja toisista huolehtimisesta – siinä ympäristössä, jossa hän elää.

Ihmisen toimintakyky riippuu myös ympäristön myönteisistä tai kielteisistä vaikutuksista. Asuin- ja elinympäristöön liittyvillä tekijöillä, muiden ihmisten tuella tai erilaisilla palveluilla voidaan tukea ihmisen toimintakykyä ja selviytymistä arjessa. Toimintakykyä voidaan kuvata myös tasapainotilana kykyjen, elin- ja toimintaympäristön sekä omien tavoitteiden välillä.

Toimintakyky on keskeinen osa ihmisten hyvinvointia. Hyvä fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen toimintakyky ja niitä tukeva ympäristö auttavat ihmisiä voimaan hyvin, löytämään paikkansa yhteiskunnassa, jaksamaan työelämässä eläkeikään asti sekä vanhana selviytymään arjesta itsenäisesti.

Toimintakyvyn arviointi on tärkeä osa ammattilaisten työtä, niin sosiaali- ja terveydenhuollossa, työvoimahallinnossa kuin opetussektorillakin. Arviointitulosten perusteella tehdään päätöksiä etuuksista ja palveluista, suunnitellaan toimenpiteitä ja arvioidaan niiden vaikutuksia.

Toimintakykyä arvioidaan erilaisin mittarein esim. Toimi.

Tavoite	• edistää opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. • kehittää opiskelijan tietoja ja taitoja terveydestä ja terveyttä edistäväistä ja haittaavista elämäntavoista. • harjoitella vastuun ottamista ja toimimista oman ja toisten terveyden edistämiseksi omien resurssiensa puitteissa.
Sisältö	• hygieniaosaaminen • esim. käsienvpesun tärkeys, henkilökohtainen hygienia, suuhygienia • oman lähiympäristön käytänteet terveydenhoidossa • esim. terveydenhoitaja; vastaanotto ja puhelinnumero, apteekkiasiointi • sään mukainen pukeutuminen • liikunnan, ravinnon ja levon merkitys terveyteen • mielen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä • keinoja hyvinvoinnin lisäämiseksi • keinoja hyvinvoinnin lisäämiseksi mm. harrastukset ja luova toiminta, sosiaalinen verkosto / ihmissuhteet
Sisältö	• itsemääräämisoikeus → seksuaalioikeudet • turvallinen arki, arkielämän ensiaputaidot esim. pienten haavojen ja palovammojen hoito kotona, kuumeen mittaaminen • tavallisempien tartuntatautien itsehoito esim. flunssa, päänsärky • toiminta hätätilanteessa

Opetus- menetelmät	Terveystietoa opiskellaan oppilaslähtöisesti, toiminnallisuutta ja osallistuvuutta tukien. Opetuksen lähtökohtana on opiskelijoiden arki, kasvu ja kehitys huomioiden opiskelijoiden omat lähtökohdat sekä ajankohtaiset terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät kysymykset. • yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely pienryhmässä toiminnallisuutta korostaen • oman hyvinvoinnin ja terveysosaamisen arviointia tehtävien kautta ja keskustelemalla • opetuskeskustelu • tekemällä ja kokemalla oppiminen opiston arjessa; aamu- ja iltatoimet, ruokailut, vapaa-ajantoiminta, liikunta ym. harrastukset ja kerhot • yhteiset tapahtumat ja teemapäivät, pelastautumisharjoitukset • pelit ja leikit, draama, internetin hyödyntäminen
Opetus- järjestelyt ja -ympäristö	• pienryhmät, eriyttäen opiskelijoita omien resurssiensa mukaan • opiston eri tilat ja tilanteet arjessa • terveyskasvatustunnit pääasiallisesti luokkatiloissa
Opetus- materiaali	• Arjen ABC • Papunet, Vernerin ja Internet • Mielen hyvinvointi – materiaalit • Alan kirjallisuus ja oppikirjat

Tavoite	• kehonhahmotuksen ja motoristen taitojen kehittyminen • yleiskunnon kehittyminen • oma-aloitteiseen liikkumiseen motivoituminen • eri liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen sekä • vuorovaikutus- ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittyminen • uimataidon kehittyminen ja uintiin sopivien apuvälineiden löytyminen, jotta opiskelija pystyisi liikkumaan vedessä mahdollisimman itsenäisesti • opetella huolehtimaan henkilökohtaisesta hygieniasta.
Sisältö	Liikuntatuntien sisältö suunnitellaan kullekin ryhmälle sopivaksi ryhmäläisten taidot ja tarpeet huomioon ottaen. Tunnit sisältävät esim. seuraavia aihealueita: • liikunnalliset pelit ja leikit • kehonhahmotusharjoitukset • motoristen taitojen harjoittelu • lenkkeily • yleisurheilu • suunnistus • palloilulajit • kuntosaliharjoittelu • musiikkiliikunta • talviliikuntalajit • uinti • hygienian hoito
Opetus- menetelmät	• ryhmä- / pienryhmäopetus • uinnissa yksilöopetus

Opetus- järjestelyt ja -ympäristö	• liikuntasali • kuntosali • uimahalli, jossa kolme erilaista allasta (180 cm ja 90 cm syvät altaat sekä 100 cm syvä terapia-allas) • kaupungin hiekkakenttä, nurmikenttä, hiekkatekonurmella päällystetty monitoimikenttä ja pururata • opiston pihapiiri sekä Lehtimäen Keskikylän alue.
Opetus- materiaali	• Ryhmä Liikkeelle! / Jukka Kataja, Timo Jaakkola, Jarmo Liukkonen • Aivojumppaopas / Paul E. Dennison, Gail E. Dennison • Kadonnut avain / Maiju Mäki • Maharumpu / Päivi Vannasmaa, Maija Lukkarinen • Mopa – Motoriikka paremmaksi • Kehonhahmotuskortit • Motoriikkakortit

Tavoite	Yksilön vuorovaikutustaidot vaikuttavat siihen, miten yksilö toimii ryhmän jäsenenä. Tavoitteena on kehittää • kuuntelemisen ja havainnoinnin taitoja • argumentointitaitoja • taitoa osoittaa tukea • taitoa ottaa ja pitää puheenvuoroja • taitoa jatkaa toisen puheenvuorosta ja • taitoa ylläpitää keskustelua. Ryhmäviestintätilanteessa tärkeiksi nousevat erityisesti kuuntelemisen ja havainnoinnin taidot. Esimerkiksi puheenvuorojen vaihtumista säädellään nonverbaalisen viestinnän havainnoinnin avulla. Sosiaalisissa taidoissa harjoitellaan • empatiaa, kykyä eläytyä toisen ihmisen asemaan ja ymmärtää hänen tunteensa ja niiden merkitys • sympatiaa, joka tarkoittaa sitä, että toisen ihmisen kokemukset herättävät emootioita kuten sääliä ja myötätuntoa sekä • hienotunteisuutta että • sosiaalista herkkyyttä Sosiaalisiin taitoihin kuuluu lisäksi eettinen ja moraalinen puoli. Ihmisen omaksumissa sosiaalisissa taidoissa näkyy hänen kykynsä arvostaa ja kunnioittaa muita, ottaa huomioon heidän oikeutensa ja käyttäytyä sovittujen sääntöjen mukaan. Tunnetaitojen harjoittelu sisältyy läheisesti vuorovaikutus- ja sosiaalisiin taitoihin. Ne ovat tärkeitä mielen hyvinvoinnille, itsetuntemukselle ja ihmissuhteille.
----------------	---

Sisältö

Tunneilla käsitellään hyvän vuorovaikutuksen piirteitä, esittäytymistä, keskustelutaitoja, harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisemista sekä palautteen antamista ja saamista. Tuntien aikana päivän teemaa käsitellään keskustelemalla ja tekemällä teemaan liittyviä toiminnallisia harjoitteita. Tunnetaidot ovat kykyä tunnistaa, ymmärtää, hyväksyä ja säädellä omia sekä muiden tunteita, ja niihin kuuluu tunteiden tunnistaminen, nimeäminen, niiden taustalla olevien syiden pohtiminen ja reaktioiden hallinta. Tunnetaidot kehittyvät koko elämän, mutta niitä voi harjoitella ja vahvistaa missä iässä tahansa.

- Muistanko esitellä itseni uusille ihmisille?
- Vastaanko minulle esitettyihin tervehdyksiin ja kysymyksiin?
- Kuuntelenko muita keskustelijoita, annanko heille puheenvuoron?
- Katsonko keskustelukumppania silmiin, kun puhun hänelle?
- Osoitanko kuuntelevani keskustelukumppaniani elein, ilmein ja ääneen?
- Tuonko omia mielipiteitäni keskustelussa esille?
- Käytänkö minä-viestiä ilmaistessani rajojani?
- Muistanko sanoa sanat kiitos, anteeksi, ole hyvä?

Opetus- menetelmät	Sosiaalisia taitoja voi parantaa lisäämällä itsetuntemusta. Omia tunteitaan ja ajatuksiaan voi opetella tunnistamaan ja ilmaisemaan. Esimerkiksi omien pelkojen tunnistaminen ja niiden yhdistäminen eri tilanteisiin auttaa selviämään pettymystä tuottavista tilanteista. Omien tunteiden tunnistaminen antaa pohjaa myös toisten tunteiden tunnistamiselle ja hyväksymiselle. Itsetuntemuksen lisäämisessä ja omien tunteiden tunnistamisen apuna voi käyttää Nyytin Elämäntaitokurssinharjoituksia. Sosiaalisista taidoistaan voi pyytää palautetta läheisiltä ihmisiltä. Heidän kanssaan voi harjoitella kysymyslistassa mainittuja tilanteita sekä esimerkiksi avun pyytämistä ja antamista, ohjeiden kysymistä ja jämäkkyyden ilmaisemista.
Opetus- järjestelyt ja -ympäristö	Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset erot ja tuetaan opiskelijan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan. Opetus toteutetaan yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentelynä pääsääntöisesti luokkatilassa.
Opetus- materiaali	Papunet Käsikirjaston materiaali TV ja internet

3.4 ILMAISU- JA TAITOAINEET

Tavoite	Musiikillisten tietojen ja taitojen kehittäminen ryhmissä ja myös henkilökohtaisesti opiskelijan taipumusten ja mielenkiinnon mukaan. Tärkeänä osana on soittamisen ja laulamisen avulla tuoda onnistumisen tunteita.
Sisältö	• musiikkiryhmät • bänditoiminta • musiikkitietous
Opetusmenetelmät	• Musiikkiryhmissä opetus keskittyy spontaaniin ilmaisun kehittämiseen tilanteisiin sopivilla rytmi- tai melodiasoittimilla. Tunneilla lauletaan etu-päässä tuttuja lauluja, mutta myös harjoitellaan uusia. • Musiikkitiedon tunneilla tutustutaan eri tyylien ja aikakausien musiikkiin. Myös soittimiin tutustutaan eri musiikkialueiden osalta. Apuvälineenä käytössä on tietotekniikan tarjoamat mahdollisuudet.
Opetusjärjestelyt ja -ympäristö	Opetus ja tunneille osallistuminen tapahtuu musiikkiluokassa, jossa on tarvittavat soittimet ja välineet.
Opetusmateriaali	Musiikkitiedon tunneilla käytetään apuna etupäässä mediaa. Musiikkiryhmissä käytetään musiikkiaiheisia julkaisuja ja mediaa.

Tavoite	• ylläpitää ja kehittää opiskelijan motoriikkaa, kädentaitoja sekä luovuutta ja kehittää ongelmanratkaisutaitoja • kohottaa opiskelijan itsetuntoa ja antaa ilon ja tyydytyksen kokemuksia • ohjata opiskelijaa suunnitelmalliseen, pitkäjänteiseen ja itsenäiseen työskentelyyn • tutustutaan erilaisiin käsityötekniikkoihin ja työvälineisiin sekä ja raaka-aineisiin ja materiaaleihin • ymmärtää siisteyden ja järjestyksen merkitys • opitaan tarkoituksenmukaisten työvälineiden valitsemista ja käyttöä sekä ergonomista työskentelyä ja huomioidaan työturvallisuus.
Sisältö	• työskentelytila, työvälineet, laitteet ja koneet • materiaalit ja käsityötekniikat • turvallinen työskentely: ergonomia, työympäristön siisteys
Opetus- menetelmät	• opetus pohjautuu mahdollisuuksien mukaan aikaisemmin opitulle • edetään perusasioista vaikeimpiin tehtäviin • korostetaan oikeiden työtapojen ja työvälineiden käyttöä • opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaisuus, itseohjautuvuus sekä yhteistoiminnallisuuden periaate • opetustunnit toteutetaan yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentelyn menetelmin
Opetus- järjestelyt ja - ympäristö	Opiskelijoita ohjataan tarpeen mukaan sanallisesti, kirjallisin ja kuvallisin ohjein sekä näyttämällä mallia. Motoristen taitojen ollessa heikot oppimista tärkeämpää voi olla osalliseksi pääseminen, uusien kokemusten saaminen, yhdessä muiden kanssa tekeminen ja aistinautinnot. Opetus toteutetaan pääasiassa kädentaitojen luokassa tai pajassa. Opetuksen sisältö suunnitellaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa.
Opetus- materiaali	Alan lehdet ja kirjallisuus, opettajien tekemä materiaali, Internet Kuvalliset, suulliset ja toiminnalliset ohjeet

Tavoite	- tukea opiskelijan minän kasvua ja kehittymistä sekä hänen kykyään jäsentää ympäröivää todellisuutta. - tukea opiskelijan kuvallisen ajattelun ja esteettisen ja eettisen tietoisuuden kehittymistä sekä antaa valmiuksia omaan kuvalliseen ilmaisuun. - ymmärtää visuaalisen kulttuurin ilmenemismuotoja yhteiskunnassa: taidetta, mediaa ja ympäristöä. - kehittää mielikuvitusta ja edistää luovan ongelmanratkaisun ja tutkivan oppimisen taitoja. - taiteen tekeminen ja sen kokemisen ilo sekä halu, taito, uteliaisuus ja uskallus. - ohjata opiskelijaa keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä.
Sisältö	Kuvaamataidon työt ovat eri tekniikoilla toteutettavia piirroksia, maalauksia, veistoksia ja tilateoksia, jotka toteutetaan yksin tai ryhmän jäsenenä. Aihepiirit kytketään opiskelijalle merkityksellisiin kokemuksiin. Aiheet liittyvät mm. vuodenaikojen vaihteluihin, ympäristöön ja ajankohtaisiin asioihin ja tapahtumiin.
Opetus- menetelmät	Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset erot ja tuetaan opiskelijan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan. Opetus toteutetaan yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentelynä. Jaksoilla edetään yksilöllisten tavoitteiden mukaan. Opiskelijoita ohjataan aktiiviseen, omatoimiseen, itsenäiseen työskentelyyn ja suunnitteluun.
Opetus- järjestelyt ja -ympäristö	Opiskeluympäristö tukee oppilaan kasvua ja oppimista sekä antaa hänelle onnistumisen kokemuksia. Hyvä opiskeluympäristö on ilmapiiriltään avoin, myönteinen ja opiskelijaa rohkaiseva.
Opetus- materiaali	Alan kirjallisuus, internet, lehdet

Tavoite	• emotionaalisen ja esteettisen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen • auttaa opiskelijan kasvamista ja oppimista luovaan elämänasenteeseen • luoda mahdollisuuksia opiskelijan esteettisiin kokemuksiin ja tukea opiskelijan havainnointikykyä, oman itsensä tuntemista ja tunneherkkyyttä. • tuetaan opiskelijan mielikuvituksen ja luovuuden hyödyntämistä oppimisympäristössä ja eri kulttuurien tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämistä emotionaalisisessa ja esteettisessä kasvussa ja kehityksessä.
Sisältö	Kuvataide • hyödynnetään kuvataiteen ilmaisutapoja: piirustus, maalaus, grafiikka, keramiikka, kuvanveisto, tilataide ja taide ympäristössä • ilmaistaan itseään kuvallisesti, tulkitaan kuvaa ja arvioidaan sitä kriittisesti • median ja kuvaviestinnän hyödyntäminen, kuten valokuva, elokuva, video, animaatio, sarjakuva ja tietokonepeli • luonnon ja erilaisten rakennettujen ympäristöjen tarkastelu esteettisestä, eettisestä ja ekologisesta näkökulmasta Kädentaidot • hyödynnetään kädentaiteiden menetelmiä opiskelijan kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena • sovelletaan laajasti tekstiili- ja teknisen työn tarjoamia keinoja yksilö ja ryhmäohjauksessa Ilmaisutaito • Mahdollistetaan ja rohkaistaan opiskelijaa käyttämään omaa luovaa ilmaisua • Sovelletaan eri näyttämötaiteen luovan ilmaisun muotoja, ottaen samalla huomioon opiskelijan resurssit ja vahvuudet

Opetus- menetelmät	Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset erot ja tuetaan opiskelijan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan. Oppiaineelle on ominaista teemallisuus, joka mahdollistaa kiireettömän ilmapiirin ja pitkäjänteisen työskentelyn. Opetus toteutetaan yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentelynä, johon on soveltuvin osin pyritty integroimaan mm. piirtämistä, värienkäyttöä ja matematiikkaa. Jaksoilla edetään yksilöllisten tavoitteiden mukaan. Opiskelijoita ohjataan aktiiviseen, omatoimiseen, itsenäiseen työskentelyyn ja suunnitteluun.
Opetus- järjestelyt ja -ympäristö	Opiskeluympäristö tukee oppilaan kasvua ja oppimista sekä antaa hänelle onnistumisen kokemuksia. Hyvä opiskeluympäristö on ilmapiiriltään avoin, myönteinen ja opiskelijaa rohkaiseva.
Opetus- materiaali	Alan kirjallisuus, internet, lehdet, teatteritiimin vaatetus- ja rekvisiitta varasto

3.5 TIEDOLLISTEN VALMIUKSIEN OPINNOT

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa pyritään ylläpitämään sekä kehittämään opiskelijan äidinkielen taitoja. Opetus toteutetaan eriyttäen opiskelijan yksilöllisten tavoitteiden mukaisesti. Äidinkielen opetuksen menetelminä käytetään esimerkiksi yksilöllisiä apuvälineitä, kuvia, selkokieltä, erilaisia havaintomateriaaleja, pelejä, opetusohjelmia sekä tietotekniikkaa.

34

Arjen äidinkieli ja kirjallisuus

Tavoite	• opittujen taitojen ylläpitäminen • sanavaraston ja itseilmaisun kehittäminen • kieliopin perusteisiin tutustuminen • luku- ja kirjoitustaidon kehittäminen ja uusien taitojen oppiminen • kuullun ymmärtämisen kehittäminen	
Sisältö	• luku- ja kirjoitustaidon opiskeleminen sana- lause- (tarina-) ja tekstitasoisesti • luetun- ja kuullun ymmärtäminen • oman tekstin tuottaminen • oikeinkirjoitus • kielioppi	
Opetus- menetelmät	• yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely pienryhmässä • työskentely opettajan ja/tai ohjaajan kanssa • eriyttäminen • yksilölliset oppimistehtävät • selkokieli • tukiviittomat • strukturoitu opetus	• toiminnallinen työskentely • mallintaminen • eri aistikanavien hyödyntäminen • oppimispelit • kuvakommunikaatiovälineet • kuvitetut kirjoitus- ja lukutehtävät • kirjoitus- ja lukutehtävät • tekstinkäsittely

Opetus- järjestelyt ja -ympäristö	Opetus järjestetään opiskelijoiden yksilölliset tavoitteet huomioiden ja heidän edellytystensä mukaisesti siten, että se edistää opiskelijoiden kasvua ja kehitystä. Oppimisessa ja opetusjärjestelyissä painotamme sekä kokeilevaa toiminnallisuutta että teoreettista reflektiota. Opetukseen liittyvät tavoitteet laaditaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa ja opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.
Opetus- materiaali	• opetuskirjat • tehtäväkortit • oppimispelit • tekniset apuvälineet • kuvat • selkomateriaali

Matematiikka toimii apuna esimerkiksi oman talouden ja aikataulujen suunnittelussa, alennusmyynneissä, ruoanlaitossa ja erilaisten arjen ongelmien ratkaisussa. Matematiikan opetuksessa pyritään ylläpitämään sekä kehittämään opiskelijan matemaattisia taitoja sekä soveltamaan niitä arjen toimiin. Opetus toteutetaan eriyttäen opiskelijan yksilöllisten tavoitteiden mukaisesti. Matematiikan opetuksen menetelminä käytetään esimerkiksi yksilöllisiä apuvälineitä, kuvia, erilaisia havainto-materiaaleja, pelejä, opetusohjelmia sekä tietotekniikkaa.

Tavoite	• opittujen taitojen ylläpitäminen • numeroiden tunnistaminen • lukumäärän laskemisen harjoittelemine • luokittelutaidon kehittäminen • matemaattisten käsitteiden harjoittelemine • yhteen- ja vähennyslaskujen harjoittelemine • kertolaskun harjoittelemine • sanallisten tehtävien harjoittelemine • kännykkälaskimen ja/tai taskulaskimen käytön harjoittelu • ajan käsitteet • rahan arvon ymmärtäminen
Sisältö	• peruslaskutoimitukset • kello • raha • mittaaminen • määrien laskeminen • yhteen- ja vähennyslaskut • kuvioiden, kokojen ja muotojen vertailu

Opetus- menetelmät	• yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely pienryhmässä • työskentely opettajan ja/tai ohjaajan kanssa tarvittaessa • eriyttäminen • yksilölliset oppimistehtävät • monipuoliset havaintomateriaalit • oppimispelit • kännykkälaskin ja/tai taskulaskin
Opetus- järjestelyt ja -ympäristö	Opetus järjestetään opiskelijoiden yksilölliset tavoitteet huomioiden ja heidän edellytystensä mukaisesti siten, että se edistää opiskelijoiden kasvua ja kehitystä. Oppimisessa ja opetusjärjestelyissä painotamme sekä kokeilevaa toiminnallisuutta että teoreettista reflektiota. Opetukseen liittyvät tavoitteet laaditaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa ja opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.
Opetus- materiaali	• opetuskirjat • tehtäväkortit • oppimispelit • tekniset apuvälineet • kuvat • selkomateriaali

Tavoite	Auttaa opiskelijaa tasonsa mukaan ymmärtämään tieto- ja viestintätekniikan merkitys nyky-yhteiskunnassa. Tutustuttaa ja perehdyttää opiskelija omatoimiseen ja itseohjautuvaan tietokoneen peruskäyttöön. Huomioidaan aina opiskelijoiden yksilölliset tavoitteet sisältö-aluekohtaisesti. Opiskelija osaa käyttää Internetiä, tietoverkkoja turvallisesti sekä hallitsee Nettietiketin. Opetellaan erilaisia ohjelmia ja sovelluksia eri aihealueittain, ryhmän osaamisen tason mukaisesti.	
Sisältö	• tietokoneen käyttö • piirtäminen • tekstinkäsittely • turvallinen verkkoviestintä • internet	• sähköposti • nettietiketti • sosiaalinen media • tabletit ja sovellukset • apuvälineet • ergonomia
Opetus- menetelmät	Pienryhmä/ryhmäopetus, yksilötyöskentely, yksilöohjaus tai henkilökohtainen avustaja.	
Opetus- järjestelyt ja -ympäristö	Lehtimäen opistolla on kaksi TVT-luokkatilaa, joissa koneita yhteensä n. 20 kappaletta. Verkkoympäristöinä opistolla on LAN ja WLAN verkot. Tabletit antavat vapautta ja liikkumavaraa siirtää opetustapahtuma optimaaliseen kohteeseen.	
Opetus- materiaali	Oppimateriaali ja opetus pohjautuvat vahvasti Tikas-opetussuunnitelmaan (Petri Ilmonen / Oppimateriaalikeskus Opike) www.tikas.fi	

4 VALINNAISOPINNOT JA VAPAA-AIKA

4.1 VALINNAISOPINNOT

Opinnot täydentyvät opiskelijan itsensä valitsemista valinnaisopinnoista. Valinnaiskursseista on laadittu oma esite, jossa esitellään kurssien sisältö ja tavoitteet. Esite on katsottavissa myös opiston kotisivuilla.

Opiskelija voi valita omaan ohjelmaansa seuraavista valintakursseista:

- leivontakurssi ja nuorten juhlat
- airfryer- ja mikroruoat
- kansainvälinen keittiö
- puutarha- ja pihatyöt
- luonto ja ympäristö
- luonnonsuojelu ja kierrätys
- valokuvaus, videokuvaus
- kirjapaja
- toimittajakurssi
- tikaskurssi
- kuvionuoteista soittaminen
- musiikkiliikunta
- kuntosali
- englannin kieli
- maailman ympäri
- entisöinti ja tuunaus
- kommunikaatiokansio
- tukiviittomat
- työharjoittelu

4.2 VAPAA-AIKA

40 Kansanopisto on sisäoppilaitos, jossa opiskelu, asuminen ja vapaa-aika muodostavat pedagogisen, opiskelijan kasvua tukevan kokonaisuuden. Opiskelijat saavat ohjausta vapaa-aikaan ja harrastuksiin liittyvissä asioissa. Vapaa-ajanohjauksesta vastaa vapaa-ajanohjaajaamuun henkilökunnan avulla. Iltaisin opistolla toimii erilaisia kerhoja kuten sisupartio, keräilijäkerho, musiikkikerho ja sählykerho. Teatteritiimi valmistaa ohjelmia juhliin ja eri tilaisuuksiin, myös opiston ulkopuolella esitettäväksi.

Vapaa-ajantiloissa voi muun muassa pelata pöytätennistä, biljardia, lautapelejä, askarrella, kuunnella musiikkia tai olla vain yhdessä. Myös tietokoneluokat ovat avoinna sovittuina iltoina ja viikonloppuina.

Yhteistyössä Lehtimäen Ampujien kanssa harjoitellaan ilma-aseammuntaa. Ratsastuskoululla on mahdollisuus osallistua ratsastusryhmiin sekä valmentautua kilpailuihin. Uimahalli ja kuntosali ovat myös iltaisin ja viikonloppuisin opiskelijoiden käytössä.

Opiskelija voi osallistua mm. seuraaviin ohjattuihin vapaa-ajan harrastuksiin:

- sisupartio
- musiikkikerho
- käsityökerho
- näytelmäkerho
- elokuvakerho
- hevoskerho
- ilma-aseammunta
- liikuntakerho
- eläinkerho
- keräilijöiden kerho
- askartelukerho
- kirjastokerho

Opiskelijakunta järjestää erilaisia tempauksia kuten esimerkiksi liikuntapäiviä, itsenäisyyspäivätanssiaiset, discoja sekä elokuva- ja konserttiretkiä. Opiskelijakunta kerää varoja toimintaansa järjestämällä arpajaisia, kirpputorin ja pitää kahviota henkilökunnan avustamana.

4.3 VIIKONLOPPUKURSSIT

Lehtimäen opistolla on ohjattua toimintaa myös viikonloppuisin perjantai-iltapäivästä sunnuntai-iltaan. Viikonloppukurssit tarjoavat mahdollisuuden osallistua mieleenpainuviin ohjelmiin, virkistäytymiseen ja ajan viettämiseen yhdessä ystävien ja opiskelukavereiden kanssa.

Opistolla järjestetään myös ns. teemaviikonloppuja, joiden ohjelma painottuu jonkin tietyn teeman ympärille ja luvassa on myös jotain spesiaaliohjelmaa.

5 OPISKELUN ARVIOINTI

Opintoja ja kehittymistä arvioidaan portfolion ja siihen sisältyvän oppimispäiväkirjan avulla. Yleisesti portfolio tarkoittaa oman osaamisen itsearviointia ja dokumentointia.

Portfoliotointi on laaja-alainen ja moniulotteinen työskentelytapa, jota hyödynnetään opetuksen ja oppimisen eri muodoissa sekä eri sisältöalueilla.

Arviointivälineenä portfolio painottaa opiskelijakeskeisyyttä ja yksilöllisyyttä.

Opettaja voi antaa sekä toimintaa ohjaavaa palautetta että loppupalautetta. Arvioinnin toteuttajina toimivat opettaja, opiskelija itsenäisesti itsearvioinnin kautta sekä opettaja ja opiskelija yhteistyössä.

Portfolion työstäminen on pitkäjänteistä ja systemaattista oman työn seuraamista ja kehittämistä, jossa portfolion tavoitteen asettelu, motivaatio ja asennoituminen ovat keskeisessä asemassa.

Portfoliotyöskentely on luonteeltaan vaiheittaista, jossa toimintaa tarkastellaan yhä uudelleen. Sen työstimisen keskeisimmät vaiheet ovat:

- portfolion teon aloittamiseen liittyvä tavoitteenasettelu
- dokumenttien kerääminen ja aineistoksi tallentaminen
- työskentelyn syventäminen aineiston valikoinnin, reflektoinnin sekä palautteenannon avulla
- reflektion ja palautteenannon pohjalta omien tavoitteiden kohdentaminen
- tarvittaessa uusien tavoitteiden asettelu

Oppimispäiväkirjan erityinen ansio on oppimisprosessin näkyvyys. Oppimispäiväkirja sitoo opiskelijan toiminnan ja reflektion – oman osaamisen arvioinnin ja kehittämisen pohtimisen yhteen. Oppimispäiväkirja voi toimia itsearviointin sekä ulkoisen arvioinnin välineenä. Portfolio arvioidaan osana opintosuoritusta. Opettajan ja opiskelijan tulee kuitenkin sopia etukäteen arvioinnin perusteet. Opettajan antamassa arvioinnissa opiskelija saa palautetta omasta oppimisprosessistaan ja opettaja omasta opetuksestaan.

Itsearvioinnissa opiskelija arvioi omaa toimintaansa. Itsearviointiin liittyy reflektiivisyys, jolla tarkoitetaan opiskelijan valmiuksia ymmärtää omaa toimintaansa sekä ohjata ja muuttaa sitä. Kyse on siis oman toiminnan arvioinnista suhteessa tavoitteisiin ja tuloksiin. Opiskelijan laatimat tavoitteet ovat suuressa osassa portfolion sisältöä ja opittuja asioita arvioitaessa.

Itsearviointi voi koskea mm. oppimista, sen tuotoksia, opetusta sekä toiminta- ja oppimisympäristöä. Paitsi oman oppimisen arviointia, siihen sisältyy myös kyky ottaa vastaan ja hyödyntää ulkopuolista palautetta.

Vertaisarvioinnissa, jota suoritetaan portfoliotyöskentelyn yhteydessä, opiskelijat arvioivat toinen toisiaan. Vertaisarvioinnin etuja ovat palautteen säännöllisyys, opiskelijoiden yhteistoiminnallisuuden edistäminen sekä oppimisen prosessiluonteen ja oppimisen edistymisen. Vertaisarviointi kehittää myös opiskelijan kykyä antaa palautetta. Oppimispäiväkirjan tavoitteena on edistää:

- itsearviointia ja –reflektiota
- persoonallista kasvua
- opiskelijan oman opiskelutaitojen heikkouksien tai vahvuuksien tunnistamista
- tekstituoottamisvalmiuksien kehittämistä
- käsitteiden, asioiden ja teorioiden selkiyttämistä
- teorian tietojen ja käytännön kokemusten yhdistämistä
- jatkuvaa arviointia

LEHTIMÄEN OPISTO

Opistotie 1

63500 Lehtimäki

info@lehopisto.fi

<https://www.lehtimaenopisto.fi>

040 580 8793 päivystäjä

0400 365 375 kurssikoordinaattori

Lehtimäen opisto sijaitsee
Etelä-Pohjanmaalla Alajärven kaupungin

Lehtimäen kylässä,
entisen Lehtimäen kunnan keskustassa.

Matkaa Seinäjoelta on 65 km ja

Ähtäristä 35 km.

Jaksojen alkaessa ja
päätyessä järjestetään tarvittaessa
yhteiskuljetus seinäjoen asemalle.

KOTISIVUT

FACEBOOK

INSTAGRAM

YOUTUBE